

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 22/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2013

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2013 (HE 95/2012 vp).

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla maa- ja metsätalousvaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- budjettineuvos Kirsti Vallinheimo, valtiovarainministeriö
- maatalousneuvos Esa Hiiva, talousjohtaja Hannele Laihon, vesihallintoneuvos Jaakko Sierla, osastopäällikkö Juha Ojala, neuvotteleva virkamies Sami Niemi ja neuvotteleva virkamies Heikki Piiparinen, maa- ja metsätalousministeriö
- metsätalouden talouspäällikkö Mika Aho, Metsähallitus
- tutkimusjohtaja Taneli Kolström, Metsäntutkimuslaitos
- yksikön johtaja Jouko Lehtoviita, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- professori Heikki Lehtonen, MTT Taloustutkimus
- metsäjohtaja Anna Rakemaa, Suomen metsäkeskus

- toimitusjohtaja Jouko Setälä, ProAgria Maa-seutukeskusten Liitto
- johtaja Seppo Aaltonen ja metsäasiantuntija Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- metsäasioiden päällikkö Jouni Väkevä, Metsäteollisuus ry
- toiminnanjohtaja Jyrki Jalkanen, Kauppapuutarhaliitto ry
- toiminnanjohtaja Hannu Salo, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry
- toiminnanjohtaja Timo Leirimaa, Metsänhoitoyhdistys Uusimaa
- toimitusjohtaja Seppo Hassinen, Suomen 4H-liitto ry
- FT, dosentti, FICAMin johtaja Tuula Heino, FICAM.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL
- Koneyrittäjien liitto ry
- METO Metsäalan asiantuntijat ry
- Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi
- Paliskuntain yhdistys
- Suomen Elintarviketyöläisten liitto SEL ry
- Vesilaitosyhdistys.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

*Perustelut**Maatalous*

Valiokunta pitää tärkeänä niin maa- ja metsätalouden kuin yleensäkin maaseudun kilpailukyvyn ja rakennekehityksen edistämistä korostaen sitä, että uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvalla biotaloudella on tulevaisuudessa erittäin keskeinen asema maamme talouden kokonaiskehityksen kannalta. Elinkeinolupiin (mm. ympäristöluvut) liittyviä prosesseja tulee nopeuttaa ja helpottaa.

Maatalouspolitiikalla tulee tukea aktiivitulojen toiminnan kannattavuutta, viljelijöiden tulokehitystä ja kotimaisiin raaka-aineisiin perustuvaa elintarviketuotantoa. Tärkeää on kehittää perheviljelmiin perustuvaa maataloutta siten, että tavoitteena on sen tuottavuuden nostaminen ja kilpailukyvyn parantaminen.

Valiokunta toteaa, että talousarvioesityksen merkittävin muutos kuluvan vuoden talousarvioon on maatalouden suhteen se, että kansallinen tuki alenee 33 miljoonaa euroa. Tästä on kuitenkin noin 11 miljoonaa euroa Etelä-Suomen 141-tuen alenemaa, johon Suomi on jo aiemmin sitoutunut. Lisäksi pohjoinen tuki alenee 22 miljoonaa euroa, mikä on seurausta tehdyistä säästöistä maatalouden tukiin. Pohjoisen tuen leikkauksen kohdentaminen pohjoisen tuen eri muotoihin ei selviä talousarvioesityksestä. Käytännössä niitä lienee vaikea toteuttaa ilman, että leikkaukset kohdistuvat myös kotieläintuotannon tukiin. Valiokunta korostaa sitä, että kansalliset tuet ovat tärkeitä tuotannon ja investointien kannattavuudelle erityisesti kotieläintaloudessa. Leikkausten tulee kohdistua mahdollisimman vähän kotieläintuotannon tukiin.

Vaikka kansallisiin tukiin ehdotettu vähenys ei ole prosentuaalisesti suuri (kansallisia tukia maksetaan vuositasolla yli 550 miljoonaa euroa), leikkaukset ovat kuitenkin ongelmallisia kotieläintiloille, joiden kannattavuus on monella tuotannonalalla heikentynyt merkittävästi viimeisten 2–3 vuoden aikana. Näiden keskeisten, arvonalistettujen ruokaketjuun tuottavien ti-

lojen kannalta on parempi, jos leikkausten pääpaino on selvemmin peltoalalle maksettavissa tuissa, joita ei ole kohdennettu eri kasveille tai tuotantosuunnille. Peltoalatuet (esim. luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa), joiden vaikutus tuotantoon on keskimäärin vähäisempi kuin kotieläintukien, kohdentuvat laajemmalle joukolle viljelijöitä kuin kotieläintuet. Niiden osuus kansallisista tuista on kuitenkin vähäinen, eikä EU-järjestelmien peltoalatukia voida helposti vähentää tehtyjen sitoumusten takia.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että maatalous siirtyi nopeasti vuosien 2006–2007 aikaisempia paremman kannattavuuden ja maataloustulon vuosista alhaisen tulotason ja kannattavuuden vuosiin 2008–2011. Suunta ei ole muuttumassa lähivuosina, ellei selvää käännettä ja voimakasta nousua maataloustuotteiden hinnoissa tapahdu vuoden 2012 jälkeen. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että tämä ei ole todennäköistä, koska energian ja siihen läheisesti liittyvien tuotantopanosten hinnat tulevat nousemaan, jos globaalitalous elpyy. Esimerkiksi viljan hinnan kesällä 2010 tapahtunut nousu seurasi lannoitteiden hintojen nousu. Vastaava kehitys on toistunut vuoden 2012 aikana. OECD:n ja FAO:n maataloustuotemarkkinakatsausten jo muutamien vuosien ajan ennustama maataloustuotteiden reaalihintojen nousu vuoteen 2015 mennessä verrattuna vuosiin 2000–2005 ei ole vielä toteutunut.

Tuotantoon laajentavien tilojen haasteena on jatkossakin se, että vieraan pääoman lisääminen ensi vaiheessa heikentää kannattavuutta ja vasta viiveellä parantaa sitä. Korostaen sitä, että niin tulo- kuin rakennetuet ovat tärkeitä maatalouden kehittämisen kannalta, valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että hallitus seuraa nuorten viljelijöiden tilojen ja aktiivitulojen kannattavuuden kehitystä kaikilla tuotannonaloilla ja ryhtyy tarvittaessa toimiin toimintaedellytysten turvaamiseksi. Valiokunta kiinnittää huomiota maidontuotannon kannattavuuden turvaamiseen ja lihantuotannon kannattavuuden parantamiseen.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että alku-tuotannon asemaa elintarvikeketjussa parannetaan välittömästi toimilla, jotka edistävät tuotteiden pääsyä jakeluun ja kauppaan. Jalostuksen ja kaupan määräävää roolia on samalla uudelleen arvioitava. Tavoitteena tulee olla markkinoiden nykyistä tasapainoisempi toiminta alkutuotannon ja kuluttajien valinnanvapauden kannalta. Erittäin tärkeää on myös, että maataloustuotteiden vienninedistämistämistoimia tehostetaan.

Luomu- ja lähiruoan osuuden kasvattaminen nykyisestä tasosta on otettava Suomen maatalouspolitiikan strategiseksi tavoitteeksi. Poikkihallinnollista yhteistyötä jalostuksen ja markkinoinnin edistämiseksi tulee edelleen lisätä erityisesti maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä. Valiokunta pitää tärkeänä edistää luomu- ja lähiruoan tuotantoa sellaisilla konkreettisilla toimenpiteillä, joilla menekkiä voidaan lisätä, elintarvikkeiden kuljetusmatkoja lyhentää ja lähellä tapahtuvaa jatkojalostusta kehittää. Julkisissa hankinnoissa tulee edelleen parantaa luomu- ja lähiruoan asemaa. Luomu- ja lähiruoan osuuden kääntäminen vahvaan nousuun on otettava Suomen maatalouspolitiikan strategiseksi tavoitteeksi.

Valiokunta toteaa, että viljan hinnan rajusta vaihtelusta on enemmän haittaa kuin hyötyä Suomen maataloudelle kokonaisuutena, elleivät maataloustuotteiden reaali hinnat kautta linjan samalla nouse. Korkea viljan hinta ja sen suuret vaihtelut lisäävät epävarmuutta ja kustannuksia kotieläintiloilla, erityisesti sika- ja siipikarjasektoreilla. Myös näillä sektoreilla on edelleen investointitarpeita muutamien hiljaisten vuosien jälkeen. Suurin investointitarve on kuitenkin lypsykarjataloudessa, jossa paitsi viljelijöiden ikärakenteen myös rakennuskannan iän vuoksi monilla tiloilla on tehtävä päätöksiä tuotannon jatkumisesta tai lopettamisesta. Jatkossa lähes kaikki lypsykarjatalouden investoinnit tehdään suuriin yli 50 lypsylehmän navetoihin, joiden osuuden lypsylehmistä arvioidaan nousevan noin 60 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Hintojen epävarmuus korostaa investointituen merkitystä varsinkin suurissa sikatalouden ja nautakarjatalouden investointipäätöksissä. Tä-

män vuoksi rakennetukien (Makera) rooli on keskeinen tasapainoisen investointi- ja rakennekehityksen kannalta. Jo 1—2 vuoden heikko investointikehitys puuttuvan tukirahoituksen takia alentaa todennäköisesti useilla prosenteilla esimerkiksi maidontuotantoa, jossa rakennekehityksen vauhti on kiivas.

Maatalouden rakennekehitys parantaa erityisesti työn tuottavuutta, mutta edellä todetun mukaisesti kannattavuus ja maataloustulo paranevat investoineella tilalla vasta viiveellä. Talousarvioesitys vuodelle 2013 ei sisällä siirtomäärärahaa Makeraan. On keskeistä, että rakennetukien jatkuvuus ratkaistaan ennen kuin määrärahojen puute estää niiden käyttöä. Esimerkiksi maidontuotannon kannalta on tärkeää, että investointeja tilojen laajennuksiin tehdään jatkuvasti. Tähän on syynä suuri luopujien (mukana myös keskisuuria 30—40 lehmän tiloja) määrä. Tilamäärä puolittuu 10 vuodessa 6,7 prosenttiin vuotuisella vähenemisnopeudella. Lisäksi yksittäisten investointihankkeiden koko on jatkuvasti kasvanut.

Rakennekehityksessä valiokunta korostaa sitä, että perheviljelmän kokoluokan tilojen tulee jatkossakin saada toimeentulonsa tilalta. Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota näkökohtiin, jotka turvaavat viljelijöiden jaksamisen.

Maatalouden tulotason ylläpitäminen on vaikeaa tilanteessa, jossa maatalouden tuottavuutta ja rakennetta tulisi kehittää samaan aikaan kun tuotantopanosten hinnat pysyvät korkeina ja maataloudelle on asetettu vaativia ympäristötavoitteita vesistö- ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ja biodiversiteetin hoidossa. Jotta pitkällä aikavälillä myönteinen rakennekehitys maataloudessa jatkuisi ja tulotaso ei heikkenisi, tarvitaan tuottajahintojen nousun ohella myös maatalouden tukiin vakautta ja pitkäjänteisyyttä. Sekä tulo- että rakennetuet ovat tärkeitä maatalouden kehittymiselle. Maataloustuen pääomittuminen pellon hintaan ei saa jarruttaa tulo- ja kannattavuustavoitteiden saavuttamista maataloilla.

Maatilojen tilusjärjestelyt on merkittävä keino tehostaa käytännön toimintaa tilatasolla ja alentaa tuotantokustannuksia. Valiokunta pitää-

kin tärkeänä, että tilusjärjestelyiden toteuttamiseen osoitetaan riittävä rahoitus.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että maatalouteen liittyviä viranomaismääräyksiä annettaessa otetaan huomioon myös niiden vaikutukset investointikustannuksiin samoin kuin maatalouden yleiseen kustannustasoon. Byrokratiaa on karsittava myös kustannussäästösyistä.

Metsätalous

Valiokunta toteaa, että kuluvana vuonna kestävä metsätalouden rahoitukseen (Kemera) osoitettujen varojen vajeeksi arvioidaan 15 miljoonaa euroa (määrärahan loppumisen vuoksi vuodelta 2012 vuodelle 2013 siirtyvät tukimaksatukset). Vaje supistuu hieman edellisvuodesta (17 miljoonaa euroa vuodelta 2011 vuodelle 2012 siirtyneet maksatukset). Kemera-tukeen esitetään ensi vuodelle 61,48 miljoonaa euroa. Määräraha supistuu 5 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen verrattuna. Siirtyvät maksatukset tulevat viemään noin 15 miljoonaa euroa määrärahaa, jolloin uusien hankkeiden rahoitukseen on käytettävissä noin 47 miljoonaa euroa. Määräraha on tarpeisiin nähden niukka eikä mahdollista työmäärien lisäämistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että pienpuun energiatukeen (Petu) esitetään 18 miljoonaa euroa, missä on lisäystä 1 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen verrattuna. Petu-varoja voidaan käyttää Kemera-lain mukaiseen energiapuun korjuutukeen Petu-tukijärjestelmän voimaantuloon saakka. Komissioon on toimitettu esitys muutetusta järjestelmästä. Tuen maksatus siirretään komission edellyttämällä tavalla lähemmäksi energiantuotantopistettä. Muutoksen myötä uudeksi tukitasoksi esitetään 5 euroa kiintokuutiometriä kohti, mikä vastaa kahta euroa haketettua irtokuutiota kohti. Muutokset edellyttävät muutoksia sekä Kemera- että Petu-lakeihin. Tavoitteena on kasvattaa metsähakkeen energiakäyttöä 13—14 miljoonaan kiintokuutiometriin nykyisestä noin 7,5 miljoonasta kiintokuutiometristä. Ensi vuoden määräraha mahdollistaa kasvu-uralla säilymisen.

Tarkoituksena on, että Petu-tukijärjestelmä tulisi voimaan vuoden 2013 aikana samanaikai-

sesti uuden Kemera-lain (544/2007) kanssa. Komission käsittelyn takia tarkkaa voimaantulon ajankohtaa ei osata vielä tässä vaiheessa arvioida. Valiokunta pitää tärkeänä, että tukijärjestelmiä koskevat säännöt saadaan mahdollisimman pian voimaan.

Kun Kemera-varat ovat jo viime vuosien valtion talousarvioissa olleet edellä todetun mukaisesti riittämättömiä ja ovat tänäkin vuonna, valiokunta kiinnittää huomiota määrärahavajeen aiheuttamaan vaikeaan tilanteeseen. Rahoituksen viivästyminen aiheuttaa merkittävää haittaa metsänomistajille, koneyrityksille ja muille toimijoille. Vajetta jää 8,5 miljoonaa euroa verrattuna kansallisessa metsäohjelmassa 2015 esitettyyn. Vaikein tilanne on Pohjois-Suomessa, jossa Kemera-töiden osuus metsänhoito- ja metsänparannustoista on erityisen suuri. Siellä myöntövaltuuksien puute johtaa ensi vuonna vaikeisiin tilakohtaisiin ongelmiin. Valiokunta painottaa sitä, että ehdotettu riittämätön määrärahataso edellyttää tukijärjestelmien uudelleenarviointia.

Valiokunta korostaa metsälainsäädännön metsänhoidollisten tavoitteiden toteuttamista. Valiokunta painottaa myös sitä, että puuntuotanto on poikkeuksellisen pitkäjänteistä toimintaa, jossa metsien hoitoon ja perusparannukseen tehtyjen investointien tuoma hyöty realisoituu vasta vuosikymmenten päästä. Vaikuttavuuden saamiseksi nuoren metsän hoidon tukea tulee suunnata siten, että pääosa työstä suuntautuu taimikonhoitotöihin. Kaikissa metsänhoidon ja perusparannuksen työlajeissa on metsien inventointitulosten perusteella merkittävää lisäystarvetta. Luottamus kilpailukykyisen kotimaisen puun saatavuuteen on ratkaiseva tekijä, kun tarkastellaan metsäteollisuuden ja muunkin puun hyödyntämisen toimintaedellytyksiä ja laajentamismahdollisuuksia Suomessa tulevaisuudessa. Otaen huomioon biotalouteen liittyvät merkittävät mahdollisuudet tulevaisuudessa on kansantalouden näkökulmasta erittäin perusteltua edistää kestävä metsätaloutta ja varmistaa tulevaisuuden puuntuotanto. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallitusohjelman mukaan hallitus tulee antamaan metsäpoliittisen selonteon.

Selonteko tulee antaa eduskunnalle hyvissä ajoin ennen vaalikauden päättymistä.

Valiokunta toteaa, että kestäväällä metsätaloudella hillitään myös ilmastomuutosta ja parannetaan mahdollisuuksia uusiutuvan kotimaisen energian käyttöön. Talousarvioesityksen mukainen rahoitus onkin ongelmallinen paitsi puuntuotannon turvaamisen osalta myös pienpuun energiakäytön lisäämisen kannalta. Edellä on todettu, että tavoitteena on kasvattaa metsähakkeen energiakäyttöä 13—14 miljoonaan kiintokuutiometriin nykyisestä noin 7,5 miljoonasta kiintokuutiometrillä. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä erityistä huomiota siihen, että energiapuun käyttöä on kaavailtu nostettavaksi aiemmin Kansallinen metsäohjelma 2015:ssä (KMO) tavoitellusta 8—10 miljoonan kiintokuutiometrin vuotuisesta käytöstä 15 miljoonaan kiintokuutiometriin. Valiokunta huomauttaa, että EU:n säädöksiin perustuva uusiutuvan energian velvoitepaketti vuodelta 2010 edellyttää, että Suomi nostaa uusiutuvan energian osuuden 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Lisäystavoitteesta metsähakkeen osuus on yli puolet.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma (METSO-ohjelma) on kokonaisuus, jota on aikaisemmin toteutettu tasapainoisesti sekä maa- ja metsätalousministeriön että ympäristöministeriön määrärahoilla. Asenneilmapiiri metsien suojelua kohtaan on ohjelman avulla saatu muuttumaan merkittävästi myönteisemmäksi. Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamat toimenpiteet kohdistuvat talousmetsiin ja ympäristöministeriön toimenpiteet suojelualueille. Kun lähes 90 prosenttia Suomen metsistä on talousmetsiä, niiden käsittely on keskeisessä asemassa monimuotoisuuden turvaamisessa. Aikaisemmin ohjelman rahoituksesta on maa- ja metsätalousministeriön osuus ollut noin 40 prosenttia ja ympäristöministeriön osuus noin 60 prosenttia. Valiokunta toteaa, että ohjelman tasapainoinen toteuttaminen vaikeutuu entisestään, koska maa- ja metsätalousministeriön määrärahaa edelleen supistetaan. Määrärahan supistumisen seurauksena maa- ja metsätalousministeriön käytettävissä oleva määräraha menee lä-

hes kokonaisuudessaan vanhojen ympäristötutkimusten uusimiseen, eikä uusia METSO-kohteista tehtäviä sopimuksia juurikaan voida solmia. Kokonaistavoitteiden saavuttamisen kannalta valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla METSO-ohjelman toteutus turvataan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Metsähallituksen liiketoiminnalle asetettavat tulostavoitteet eivät vaaranna Metsähallituksen hallinnassa olevan omaisuuden järkiperaista hoitoa ja käyttöä.

Metsäntutkimuksella on erittäin merkittävä rooli tulevaisuuden biotalouden toteuttamisessa ja globaaleihin haasteisiin vastaamisessa. Tämä edellyttää systemaattista panostusta tutkimukseen, tutkimuksen hyödyntämiseen ja innovaatiotoimiin samoin kuin neuvontaan.

Tutkimuksen ja maaseudun neuvonnan rahoitus

Valiokunta toteaa, että maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa ja kehittyvä biotalous perustuvat tulevaisuudessa entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden, kuten uudet tuotteet, jotka sisältävät bioenergian, uudet tuotantoteknologiat ja uudet ympäristöystävälliset tuotantotavat, kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon.

Valiokunta pitääkin tärkeänä, että maaseutumaaisilla seutukunnilla on tarjolla kattavat, maaseutuyritysten tarpeita vastaavat neuvontapalvelut, jotka luovat maaseudun kehittämiselle vankan osaamis pohjan. Näiden pitkäjänteinen tarjonta ja kehittäminen on turvattava sekä kansallisin että EU:n osarahoittamin toimin.

Maa- ja elintarviketutkimus tuottaa ja välittää yhteistyössä neuvonnan kanssa tutkimukseen perustuvaa tietoa maa-, puutarha- ja elintarviketalouden sekä näihin liittyvän maaseudun yritystoiminnan kehittämiseksi. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukseen (MTT) on koottu maa-, puutarha- ja elintarviketalouden biologinen, taloudellinen ja teknologinen tutkimus.

Valiokunta pitää tärkeänä, että momentilla 30.10.50 osoitetaan maatilatalouden ja muiden

maaseutuelinkeinojen kehittämiseen samoin kuin momentilla 30.20.01 MTT:n toimintamenoihin riittävä rahoitus.

Tiet

Valiokunta kiinnittää tässäkin yhteydessä huomiota siihen, että toimivalla tieverkostolla on keskeinen merkitys maaseudun kaikkien toimintojen kannalta. Se on myös puuntuotannon ja puunhankinnan perusedellytys. Tieverkoston puutteet, erityisesti kelirikkokausina, aiheuttavat alalle voimakkaan kausivaihtelun, josta aiheutuu lisäkustannuksia. Myös yksityisteiden kunto on tärkeää maaseutuelinkeinoille ja teiden varsilla asuville. Valiokunta pitää välttämättömänä, että teiden kunnostamisen suorittamääräistä huolehditaan. Lisäksi alempiasteisen tieverkoston taso on laskenut ja vaatii kohentamista. Hallitusohjelman mukaan alempiasteisen tieverkon kunnosta huolehditaan maaseutuelinkeinojen ja metsätalouden toimintaedellytykset turvaavalla tavalla.

Kalatalous

Valiokunta pitää tärkeänä kotimaisen kalan kulutuksen lisäämistä. Erityisesti merialueella hyljevahingot ovat merkittävä ongelma ammattikalastukselle ja valiokunta pitääkin tärkeänä erityisesti harmaahyljekantojen säätelyä ja hyljevahinkojen korvaamista. Valiokunta korostaa myös ammattimaisen sisävesikalastuksen edistämistä ja lähikalan markkinoillepääsyn helpottamista.

Särkikalajien tehostetun ammattipyynnin avulla on mahdollista tehokkaasti poistaa Itämerestä ja muista rehevöityneistä vesistöistä fosforia. Elinkeinokalatalouden ja markkinoinnin sekä rakennepolitiikan edistämisen siirtomäärärahan avulla on mahdollista käyttää määrärahaa merialueen poistokalastuksen edistämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Valiokunta pitää toimenpidettä hyvänä, koska se parantaa edellytyksiä jo aloitetulle vähäarvoisen kalan poistokalastukselle ja parantaa alkutuottajien mahdollisuuksia muuttaa vähäarvoista kalaa arvovokalaksi. Valiokunta pitää myös tärkeänä,

että määrärahan käyttö olisi mahdollista sisävesilläkin.

Vesitalous

Ilmaston muuttuessa ja sää- ja vesiolojen äärimmäiden yleistyessä kasvaa tarve varautua tulvariskien kasvuun sekä vesihuollon erityistilanteisiin. Myös vesistörakenteiden perusrakennustöiden tarve kasvaa. Luvun 30.50 määrärahoilla edistetään myös vesihuollon alueellista yhteistyötä, erityistilanteisiin varautumista sekä maaseudun vesihuoltoa. Vesitalouden luvussa määrärahoja suunnataan toimenpiteisiin, joilla parannetaan varautumista suuriin tulviin asutuksen suojaustason parantamiseksi. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä tulviin liittyvien satovahinkojen ripeää korvaamista.

Vesitalousluvun määrärahat pysyvät vuonna 2013 vuoteen 2012 verrattuna vakaina lukuun ottamatta vesistö- ja vesihuoltotoimenpiteiden tukemiseen myönnettäviä momentin 30.50.31 (Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen) määrärahoja. Nämä määrärahat ovat viemäröintiohjelman kannalta olennaisia, sillä valtion tuki ohjelman toteuttamiseen myönnetään maa- ja metsätalousministeriön pääluokan osalta tältä momentilta. Momentin määräraha on ollut vuoden 2011 talousarviossa 20,158 miljoonaa euroa ja vuoden 2012 talousarviossa 14,008 miljoonaa euroa. Hallituksen esityksessä vuoden 2013 talousarvioksi momentin määräraha on 10,079 miljoonaa euroa. Momentin määräraha koostuu keskeneräisten hankkeiden jatkamiseen tarvittavasta rahoituksesta, maaseudun vesihuoltotoimenpiteiden rahoituksesta sekä aiemmin myönnettyjen korkotukilainojen korkotukiin tarvittavasta rahoituksesta. Suuresta kysynnästä huolimatta määrarahasta ei ole mahdollista myöntää tukea muille uusille vesihuoltohankkeille.

Momentin vuodelle 2013 esitettävään määrärahaan ei siis sisälly rahoitusta uusien vesihuollon turvaamista erityistilanteissa tai alueellista vedenhankintaa ja jäteveden käsittelyä palvelevien syöttövesijohto- ja siirtoviemärihankkeiden käynnistämisen valtion tuella. Haja-asutusalueiden viemäröinnin tukemiseen osoitettava määrärahaosuus on myös aiempia vuosia niu-

kempi. Valiokunta kiinnittääkin huomiota määrärahan alhaiseen tasoon ja tarpeeseen aloittaa valtion rahoituksella myös uusia vesihuoltohankkeita.

Riittävä rahoitus tulvasuojeluun (esim. jokien perkaushankkeet) vähentää tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta aiheutuvia menoja. Tulvien aiheuttamat vahingot tulee korvata ripeästi.

FICAM

Tampereen yliopiston vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM kehittää muun muassa eläinkokeita korvaavia menetelmiä ja tekee EU:n koe-eläindirektiivin edellyttämiä toimia Suomessa. Valiokunta pitää tärkeänä FICAMin toiminnan jatkumisen turvaamista ja eläinkokeiden korvaamista mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoisilla menetelmillä.

Kylätoiminta

Kylätoiminta on osoittanut tarpeellisuutensa maaseudun kehittämistyössä useilla sadoilla kehittämishankkeilla ja laajalla vapaaehtoistyöllä. Valiokunta korostaakin kylätoiminnan valtionavun turvaamista.

4H-toiminta

Valiokunta korostaa 4H-toiminnan merkitystä maaseudun elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden edistäjänä tarjoamalla monipuolista harrastus- ja palvelutoimintaa, työllistämällä nuoria ja tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen omalla kotiseudullaan. 4H-järjestö on kasvattanut nuoria työelämään ja työllistänyt heitä erilaisiin työtehtäviin sekä maaseudulla että kaupungeissa. Järjestöllä on valmiit rakenteet ja tarvittava osaaminen nuorten työllistämiseen työelämätaitojen kouluttamiseen sekä mahdollisuus huolehtia erityisesti haja-asutusalueen nuorista. Vuosittain 4H-yhdistykset työllistävät yli 8 000 nuorta työelämävalmennustoitinnassaan.

Esityksessä momentille 30.10.55 (Valtioapu 4H-toimintaan) ehdotetaan määrärahojen tason alentamista kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta pi-

tää tärkeänä, että 4H-toimintaan osoitetaan riittävä määräraha.

Riistavahingot

Riistavahinkolain (105/2009) 9 §:n 2 momentin mukaan riistaeläinten (mm. suurpedot) aiheuttamien vahinkojen korvaaminen on mahdollista vain valtion talousarvion asettamissa rajoissa. Valiokunta korostaa sitä, että korvausten keskeyttämättömän maksamisen turvaamiseksi tulee tähän tarkoitukseen varata määräraha, jonka voidaan arvioida kattavan jatkuvasti kasvussa olevat vahingot. Suurpetovahinkojen vähentämiseksi tarvitaan toimivaa ja tuloksellista petoeläinkantojen sääntelyä. Valiokunta pitää myös tärkeänä korvausten ripeää maksamista vahingon kärsijöille.

Porotalous

Porotaloudella on merkittävä rooli pohjoisen harvaanasutun maaseudun elinkeinona. Porotalous luo toimeentulomahdollisuuksia, se on merkittävä imagollinen sidostoimiala matkailulle ja sillä on myös huomattava kulttuurinen merkitys. Petovahinkojen nopea kasvu on kuitenkin monin paikoin heikentänyt porotalouden kannattavuutta merkittävästi. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että porotalouden edistämiseen varataan riittävä määräraha. Tässäkin yhteydessä valiokunta korostaa suurpetoeläinkantoihin kohdistuvan toimivan ja tuloksellisen sääntelyn merkitystä.

Teollisen maankäytön lisääntymisen myötä eri tahojen intressien yhteensovittamisen tarpeet ovat koko poronhoitoalueella kasvaneet hyvin lyhyessä ajassa. Neuvonnan tarve ja kysyntä ovat poroelinkeinossa kasvaneet merkittävästi. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että paliskuntain yhdistykselle osoitetaan riittävä määräraha.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

MmVL 22/2012 vp — HE 95/2012 vp

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Timo V. Korhonen /kesk
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Pirkko Mattila /ps
jäs.	Heikki Autto /kok	Jari Myllykoski /vas
	Markku Eestilä /kok	Mats Nylund /r
	Satu Haapanen /vihr	Janne Sankelo /kok
	Lasse Hautala /kesk	Arto Satonen /kok
	Reijo Hongisto /ps	Katja Taimela /sd
	Anne Kalmari /kesk	vjäs. Raimo Piirainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius
valiokuntaneuvos Jaakko Autio.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Hallitus on puhunut siitä, miten se turvaa ja ylläpitää elinvoimaisen maaseudun sekä sen asukkaiden hyvän toimeentulon ja elämisen mahdollisuudet. Teot ovat olleet kuitenkin käytännössä hyvin vaatimattomia. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii maatalouden luopumistukien ehtojen tiukentaminen, jolla vaikeutetaan maatilojen sukupolvenvaihdoksia huomattavasti. Hallitus esittää tulevassa (2013) talousarviossaan, että peltojen myynnistä luopumistapana luovutaan ensi vuodesta alkaen. Perussuomalaiset eivät hyväksy nyt tehtyä esitystä. Me haluamme puolustaa suomalaista maaseutua sekä säilyttää pellon myymisen vaihtoehtona uudessakin luopumistukijärjestelmässä. Perussuomalaisten mielestä nyt esitetty investointitukikelpoisuuden raja on myös liian korkea. Sitä pitää laskea nykyisestä 15 000 eurosta 7 500 euroon. Tällöin myös pienviljelijöillä on paremmat mahdollisuudet harjoittaa omaa elinkeinoaan myös jatkossa. Jos luopumistukijärjestelmä toteutetaan ehdotetunlaisena, se lisää entisestään tilojen alasajoja ja tuottaa työttömyyttä maaseudulla. Tämä autioittaa Suomen maaseutua—viljelijät pakotetaan käytännössä muuttamaan pois kotiseuduiltaan hallituksen väärän politiikan seurauksena. Tällä toimenpiteellä maaseutuväestöltä viedään lopullisesti elinmahdollisuudet. Toisin kuin hallitus perussuomalaiset haluaa tukiin vakautta ja pitkäjänteisyyttä.

Hallitus ei perussuomalaisten mielestä riittävässä määrin huomioi metsätaloutta—metsäsektoria ja sen mahdollisuuksia. Perussuomalaisten mielestä metsäsektori on ala, jolla on paljon mahdollisuuksia menestymiseen, jos sille annetaan oikeasti sille kuuluva arvo ja mahdollisuus. Esimerkiksi kotimaisen turpeen ja puunkäytön lisääminen sekä sen käyttö tulee huomioida voimallisemmin. Puurakentaminen (ml. mekaaninen puunjalostus) sisältää perussuomalaisten mielestä mittaamattomat mahdollisuudet maasamme ja maallemme oikein käytettynä. Uusi-

tuvana raaka-aineena puu on myös ympäristöystävällinen vaihtoehto. Jotta kaikki tämä toteutuisi jatkossa, on myös talousmetsien elinvoimaisuus turvattava huomattavasti järeämmin toimenpitein kuin nyt tulevassa talousarviossa esitetään hallituksen toimesta. Perussuomalaisten mielestä tämä tapahtuu parhaiten tukemalla taimikonhoitoa ja nuoren puuston harvennusta. Luonnollisesti lannoitus kuuluu myös keskeisenä osana tehtäviin toimenpiteisiin. Erityisen tärkeäksi metsän lannoitus tulee turvemailla ja karuilla kangasmailla, ettei puuston kasvu hidastu. Tehokas metsänhoito luo taloudellista kestävyyttä ja turvaa sekä mahdollistaa metsäteollisuuden kehittämisen ja säilymisen Suomessa.

Hallitus on perussuomalaisten mielestä jättämässä tulvien kanssa kamppailevat kansalaiset liiaksi oman onnensa nojaan. Me haluamme, että sekä tulvavahinkoihin että petovahinkoihin varataan selvästi nykyistä enemmän rahaa. Tässä yhteydessä on samalla selvitettävä koko suurpe-topolitiikkamme kuva siten, ettei enää poliisilain perusteella jouduta lopettamaan taajamiin tulleita eläimiä, jotka etsivät helppoa ruokaa. Jatkossa ministeriön on myönnettävä riittävä määrä kaatolupia suurpedoille, jolloin normaali suhde ihmisen ja petojen välille palautuu luontaisesti. Lisäksi rahaa on varattava ongelma-alueilla jokien alajuoksujen perkaamiseen. Samanaikaisesti on valvottava voimayhtiöiden osalta sitä, etteivät ne veden liikajuoksutuksilla aiheuta tuhoa ympäristössään.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katsomme,

että valtiovarainvaliokunnan tulisi ottaa päätöstä tehdessään huomioon eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökohdat, joiden perusteella on todettavissa, etteivät maa- ja metsätalouden pääluokkaan valtion talousarvioehdotuk-

sessä vuodelle 2013 ehdotetut määrärahat mahdollista sektorilla toimintaedellytysten turvaamista, vakautta eikä pitkäjänteistä kehittämistä. Edellisten näkökohtien nojalla vaadimme kyseessä olevien määrärahojen lisäämistä seuraavasti: kohta (30.20.45) luopumistuksiin 29 miljoonaa euroa, kohtaan (30.60.44) tuki puuntuotannon kestä-

vyyden turvaamiseksi (Kemera) 8,5 miljoonaa euroa sekä kohtaan (30.50.31) 5 miljoonaa euroa poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen. Lisäksi valtion lisätalousarviossa on tarpeen mukaan tarkennettava tulvavahinkojen korjaamiseen tarvittavaa summaa todellisten taloudellisten vahinkojen selvittyä.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2012

Lauri Heikkilä /ps
Pirkko Mattila /ps
Reijo Hongisto /ps

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Keskustan maa- ja metsätalousvaliokuntaryhmän mielestä valtion talousarvioesitys vuodelle 2013 on täydellisessä ristiriidassa hallituksen oman ohjelman kanssa. Talousarvion toteutuminen esitetyssä muodossa vaarantaa suomalaisen ruoantuotannon jatkumisen. Se heikentäisi mahdollisuuksia alkutuotannon ja elintarvikejalostuksen työpaikkojen säilymiseen ja laskisi entisestäänkin Suomen ruokaomavaraisuutta. Esityksen hyväksyminen myös estäisi kansallisen metsäohjelman toteuttamisen ja tekisi mahdottomaksi uusiutuvan energian lisäämiseksi annettujen sitoumusten täyttämisen. Näin ollen talousarvion toteuttaminen ehdotetussa muodossa heikentää kansantalouttamme ja siten myös omalta osaltaan vaarantaa Suomen valtion AAA-luotto- luokituksen säilymistä.

Hallituksen ehdotus valtion talousarvioksi on maa- ja metsätaloustuottajille kohtuuton. Ehdotetut kansallisten tukien leikkaukset uhkaavat romahduttaa viljelijöiden nettotulot tasolle, jolla jokapäiväinen toimeentulo vaarantuu. Viljelijöiden taloudellista ahdinkoa syvennetään esityksillä, joilla tulojen leikkaaminen, veron- ja maksujen korotukset sekä sosiaaliturvan heikentäminen kohdistetaan maa- ja metsätaloustuottajille. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy hallituksen syrjivää talousarvioesitystä. Viljelijät ovat ainoa väestöryhmä, jonka sosiaaliturvaa hallitus esittää leikattavaksi. Raskauttavinta hallituksen esityksessä on sen ajoitus ajankohtaan, jolloin maatalouden kannattavuus on tuotantokustannusten kasvun ja alhaisten tuottajahintojen vuoksi heikentynyt erittäin voimakkaasti.

Kansallinen tuki

Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen esitettyä 44 miljoonan euron leikkausta. Talousarvioesityksessä mainitun 33 miljoonan euron leikkauksen lisäksi hallitus on pidättämässä kansallises-

ta tuesta myös puolet (11 miljoonaa euroa) vuonna 2009 päätetystä väliaikaisesta kriisituesta. Vuonna 2011 kansallista tukea maksettiin lähes 559 milj. euroa ja vuonna 2013 esityksen mukaan vain 500 milj. euroa. Vähennys on siten 59 milj. euroa (-10,5 %) kahden vuoden aikana. Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että koska kansallisen tuen määrä vaihtelee eri alueilla ja tuotantosuunnissa, nettotulojen pudotus voi olla leikkauksen vaikutuksesta tilatasolla vielä merkittävästi tätä 10,5:tä prosenttia suurempi. Keskustan valiokuntaryhmän mielestä väliaikaisen kansallisen kriisituen veloittaminen on tämänhetkisessä maatilojen kannattavuuskriisitilanteessa täysin harkitsematonta. Kun tämä tuki maksettiin vuonna 2010, sen takaisin kompensointi suunniteltiin tehtäväksi huomattavasti tämänhetkistä paremmassa kannattavuussuhdanteissa.

Vuoden kuluessa tapahtunut elintarvikeomavaraisuuden lasku osoittaa, että maataloustuotanto tarvitsee jatkuakseen kannustavaa ja pitkäjänteistä politiikkaa sekä siihen tarvittavan rahoituksen. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy hallituksen menettelyä, jossa tukileikkausten yksityiskohtaisia vaikutuksia maatilojen toimintaedellytyksiin ei ole tutkittu ennen ehdotusten tekemistä. Selvittämättä ovat myös leikkausten mahdolliset vaikutukset tuleviin EU:n tukirahoituslinjauksiin vuodesta 2014 eteenpäin.

Jonolohkot

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä peltojen ns. jonolohkolistaa tulee purkaa hallituksen aiempien lupauten mukaisesti vuonna 2013 eli kuluvaa vuotta vastaavalla määrällä, noin 18 000 hehtaarilla.

Makera

Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy maatalouden kehittämisrahaston (Makera) pääomitta-

misen lopettamista eikä sen momentin poistamista talousarviosta. Makeran rahoitusvarat riittävät korkeintaan kahdeksi kolmeksi vuodeksi ilman talousarviosta tulevaa lisärahoitusta. Makeran pääomatarve on turvattava ja rahasto on säilytettävä edelleen maatalouden rakenteen kehittämisen keskeisenä rahoitusvälineenä. Maatalouden rakennetuen turvaaminen pitkällä aikavälillä on Suomen maatalouselinkeinon kehittämisen keskeisiä asioita.

Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että maaseutuelinkeinojen korkotuen alentaminen 4 prosenttiyksiköstä 3 prosenttiyksikköön tulee entisestäänkin hankaloittamaan investointien ja investoivien viljelijöiden tilannetta.

Sosiaaliturva

Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy talousarvioesityksen leikkauksia maa- ja metsätaloustyöntekijien sosiaali- ja eläketurvaan. Jos hallitus toteuttaa luopumistukeen ehdottamansa leikkauksen, siihen osoitetut määrärahat ovat vähentyneet jo yli 32 miljoonalla eurolla vuoden 2011 tilinpäätöksen verrattuna. On selvää, että luopumistukijärjestelmän toiminta ja vaikuttavuus romuttuvat jatkuvien leikkausten takia. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy tämän hyvin toimineen järjestelmän romuttamista.

Leikkaukset kannattavuuskriisissä kamppailevien viljelijöiden lomituspalveluihin eivät edistä työssä jaksamista ja työhyvinvointia tai vähennä työuupumuksen aiheuttamia puutteita eläinten hoidossa. Keskustan valiokuntaryhmän mielestä pienituloisimpien viljelijöiden eläkevaikutusmaksujen korottaminen ilman, että se parantaa eläketurvaa, on osoitus hallituksen maataloutta aliarvioivasta ja syrjivästä linjasta.

Maaseutuneuvonta

Maaseudun elinkeinojen kehittämiseen kohdistettavat määrärahat pitää säilyttää tasolla, jolla kyetään turvaamaan tasokas sekä alueellisesti ja sisällöllisesti kattava neuvonnan tarjonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko Suomessa. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy hallituksen esitystä maatalousneuvonnan määrärahan jatkuvasta

alentamisesta. Ehdotettu määräraha on noin kolmanneksen vuonna 2011 käytettyä pienempi. Neuvontaorganisaatiot eivät pysty sopeutumaan näin suureen valtionavun alentamiseen muuten kuin tuottamiensa palvelujen hintaa nostamalla. Maatalouden kannattavuuskriisin vuoksi on todennäköistä, että viljelijöiden on pakko vähentää kallistuvien neuvontapalveluiden käyttöä, vaikka niille on entistä suurempi tarve maatilojen yksikkökoon kasvun vuoksi.

4H

Hallituksen ohjelmassa lapsi- ja nuorisopolitiikka sekä nuorten työllisyys ja työelämävalmiudet ovat tärkeitä painopistealueita. Hallitus on myös luvannut, että nuorten yhteiskuntatakuun kautta jokaiselle nuorelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka. Hallitus on ohjelmassaan korostanut myös nuorten syrjäytymisen ehkäisyä, nuorten ympäristökasvatusta, alueellista tasavertaisuutta sekä maaseudun elinvoimaisuudesta huolehtimista. 4H-järjestö on vahva toimija näillä hallitusohjelman painopistealueilla. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy 4 H-toiminnan avustukseen ehdotettua määrärahan leikkausta, joka vaarantaa tämän tärkeän nuorisotyön toimintaedellytykset.

Kylätoiminta

Kylätoiminnan merkitys suomalaisen maaseudun elinvoiman säilyttämisessä on tunnustettu eduskunnan yksimielisesti hyväksymissä maaseutupoliittisissa selonteoissa sekä Maaseutupoliittisissa kokonaisohjelmissa. Keskustan mielestä on perusteltua, että kylätoiminnan valtionavun vaiheittainen kasvu jatkuisi aiemmin tehtyjen linjausten mukaisesti myös vuonna 2013.

Tilusjärjestelyt

Maa- ja metsätalouden tarve tilusjärjestelyihin on jatkuvasti lisääntynyt maatilojen yksikkökoon kasvaessa. Tilusjärjestelyihin kohdistettava määräraha pudotettiin vuodelle 2012, eikä hallitus esitä vielääkään määrärahan nostamista vuoden 2011 tasolle. Vuoden 2013 talousarvioon ehdotettu korotus on todella tärkeä, mutta riittämätön.

Energiaverojen palautus

Hallitus on ohjelmassaan päättänyt kasvattaa maatalous- ja puutarhatalouden kustannuksia noin 20 milj. eurolla purkamalla näiden toimialojen energiaverojen palautusjärjestelmää. Päättöksen täytäntöönpanoa on viivästytetty, mutta edelleen linjaus energiaverojen palautusjärjestelmän purkamisesta on täysin väärä toimenpide.

Raato keräily

Raatojen keräilyn valtionosuutta tulisi korottaa, koska keräilyn kustannukset ovat nousseet huomattavasti.

Metsätalous

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä valtion rahoituksella pitää tukea puuntuotannon kestävyttä ja tätä kautta luoda mahdollisuuksia pitkäjänteisesti metsiin perustuville elinkeinoille ja biotalouden kehittämisinvestoinneille. Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että yksimielisesti hyväksytyssä kansallisessa metsäohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin nykyrahoituksella ei kuitenkaan päästä. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy valtion talousarviossa esitettyä määrärahasoa, joka jää esimerkiksi kansallisen metsäohjelman rahoituksen osalta 8,5 miljoonaa euroa liian alhaiseksi. Keskustan valiokuntaryhmä esittää talousarvioesityksessään Kemera-rahoituksen korottamista 5 miljoonalla eurolla.

Pienpuun energiatukeen on määrärahoja osoitettu 18 miljoonaa euroa. Koska on epävarmaa, milloin uusi pienpuun energiatukijärjestelmä saadaan käyttöön, keskustan valiokuntaryhmän mielestä on välttämätöntä, että määrärahaa voidaan käyttää myös kestävä metsätalouden rahoituslain mukaisiin energiapuun korjuutukiin.

Porotalous

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä Paliskuntain yhdistyksen, porotalouden koetoiminnan ja valtakunnan rajojen mukaisten poroaitojen rakentamisen ja kunnossapidon määrärahojen tarpeeseen tulee vastata.

Vesihuolto

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä vesihuollon turvallisuuden ja saatavuuden varmistaminen maan eri osissa ja erilaisissa olosuhteissa edellyttää laajamittaisia alueellisia hankkeita. Alueelliset hankkeet ovat usein välttämättömiä vesihuollon kehittämiseksi, mutta samalla ne ovat usein niin mittavia verrattuna osallistujien liikevaihtoon, että niiden toteuttaminen olisi mahdotonta ilman valtion tukea, joka kattaa osan hankkeen kustannuksista. Talousarvioesityksessä hankkeiden rahoituksesta esitetään leikkattavaksi lähes 50 prosenttia. Keskustan valiokuntaryhmä pitää talousarviossa esitettyä 10 079 000:ta euroa täysin riittämättömänä ja korostaa, että osa tämän momentin varoista on tarkoitettu käytettäväksi vesistöhankeisiin ja tulvasuojeluun. Tämän vuoden runsaiden sateiden aiheuttamat vahingot korostavat tulvasuojelun tärkeyttä. Tulvasuojelussa havaittujen puutteiden valossa keskustan valiokuntaryhmä pitää määrärahaesitystä täysin alamitoitettuna ja ehdottaa talousarvioon vesihuollon ja tulvasuojelun momentille lisäyksenä 5 miljoonaa euroa.

Satovahinkokorvaukset

Keskustan valiokuntaryhmä edellyttää, että viljelijöiden satovahinkokorvauksiin varataan riittävä rahoitus ja että ne on maksettava viipymättä vahinkojen määrän selvittyä. Satovahingot on korvattava täysimääräisinä tuotantosunnasta riippumatta etenkin niissä tilanteissa, joissa muiden vahinkojen välttämiseksi on viranomaispäätöksillä laskettu vettä pelloille, joilta satoa ei ole vielä korjattu. Viljelijät eivät pysty mitenkään varautumaan tällaisiin tilanteisiin, eikä viljelijöille voi sälyttää valtiolle kuuluvaa taloudellista vastuuta taajamien tulvasuojelusta. Hallituksen tulee myös selvittää pikaisesti, millä tavalla maatilojen mittavien satovahinkojen aiheuttamaan akuuttiin talousongelmaan voitaisiin kohdentaa valtion rahoitusjärjestelyjä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katsomme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa mietintöä päättäessään huomioon eriävissä mielipiteessämme esitetyt näkökohdat, joiden perusteella on todettavissa, että maa- ja metsätalouden pääluokalle

valtion talousarvioehdotuksessa vuodelle 2013 ehdotetut määrärahat eivät mahdollista hallitusohjelman toteuttamista eivätkä turvaa mahdollisuutta vihreiden elinkeinojen kasvulle, vaan vaarantavat suomalaisen ruoantuotannon tulevaisuuden.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2012

Lasse Hautala /kesk
Anne Kalmari /kesk

Timo V. Korhonen /kesk
Jari Leppä /kesk